

Zjevení a tajemství

Zvláštním případem „zjevení“ je zjevené tajemství. Zde je třeba – ve smyslu rozlišení ve smyslu 1) zjevení zjevujícího, 2) zjevení zjevovaného a 3) zjevení subjektivního (= subjektivně přijatého, akceptovaného) upřesnit, že tajemství nemůže být „subjektem“ zjevení, nýbrž pouze jeho „obsahem“, tj. že tajemství může být pouze „tím zjevovaným“, nikoli tedy „tím zjevujícím“. Nejdůležitější však je uvědomit si, že tajemství nezjevené je tajemstvím neznámým, zatímco tajemství zjevené je tajemstvím již známým, tedy že zjevené tajemství nadále zůstává tajemstvím. Domnívat se, že tajemství zjevené už eo ipso přestává být tajemstvím, je hrubý omyl a neznalost. V čem tedy spočívá zjevené tajemství, nemá-li jeho vyjevení znamenat jeho konec jakožto tajemství? Tajemství lze považovat za vsutku „zjevené“, tj. zřetelně vyjevené, jen tam, kde dochází k nahlédnutí (nikoliv tedy tam, kde se místo nahlédnutí nabízí jakési náhradní, ve skutečnosti zcela nedostatečné údajné „vysvětlení, přesně jen „pojmenování“): tajemství se vyjevuje tam a jedině tam, kde je nahlíženo jako tajemství (nikoliv, kde zůstává nenahlédnuto či neprohlédnuto). Nahlédnuté tajemství není tedy jakousi obdobou sókratovského vědoucího nevědění, nýbrž je to v jistém smyslu vědění, a to zřetelné a jasně vědění, totiž právě nahlédnutí tajemství jako tajemství. Velkou nesnází tu ovšem je možnost předstírání takového nahlédnutí: právě proto, že je tajemství nahlédnuto jako tajemství, nemůže být sděleno, tím méně objasněno či vysvětleno. Proto se nahlédnuté tajemství nemůže nikde objevit jako argument: říci, že jde o „tajemství“, je jednak strašně laciné a může to říkat kdokoli, aniž by měl o případném tajemství třeba jen potuchu (natož aby je vsutku nahlédl), ale nic víc než takový jinak než osobně nezaručený odkaz či poukaz nemůže ten, kdo vsutku nahlédl, poskytnout. Právě proto by se o tajemství mělo mluvit co nejméně. Zjevené tajemství zůstává tajemstvím také proto, že je nesdělitelné.

(Písek, 960216-2.)